TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. P_MSS_0586

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

Cortenovis
p. Ang. Maria
Opuscoli

Collez. Pirona

569-589

N° 586

Cortenovis P. Angelo Maria (apografo)

De Codice Pascarij Diaconi et
S. Martini Dumiensis_

Mss. sec. XVIII_ carte 26_ in-4°

De Codice Pascasij Diaconi
et S. Martini Turonensis

In Nomine Sanctæ et Individuæ
Trinitatis incipit liber Seventicæ
incipit Præfatio.

Domno Venerabili Patri Martino
Præsbitero, et Abbati Zacharias
Variis Patrum Græcorum sententiis translationes
facunde et studiose conscripsi
jussisti a te, sanctissime Patri, in
Latinum transferre sermonem in insolito
tibi licuisset opera vanissima
cui operi parvissem. Nec
enim unquam quod scirem
vel legi posit enucleari. Ingenio
aut sententia prohibent. Scire enim non quod
nihil tamen aliter dicam. Negue
hoc propter hoc veritum sapientissimo
Socrati Fabricium sed quia a me patuit
necesse est jussioni ut non gloriator
ingenio; fidemque quam tibi debeo
etiam in opere injuncto præstito.
Verum quia eloquentium oratorum
sunt plurimæ sermone Latino con-
scriptæ, quarum lectioni me exercere
esse te etiam admonuit scripsi.
Si quod de illis aut hoc inveniam

Forte

forte reppereris aut minus elegantem
expressam ne meae culpae deputes
exoro. Quia sicut in dato mihi Codice
repperi scripsi sic transmisi. Sicut
nec ea studiose posse ^ prospexi.
Unde scias, ut quod te jubente
cepi te orante perficiam. Quae
tamen describenda describeris, ut hoc
potius servare digneris exposco.
Magna enim mihi cura erit
quaedam sibi placuisse, nisi
et aliqua displicuisse cognoverim.
Explicit Prefatio.

Item quomodo in propria cella
vivatur

Anno M.CC.XXXXXXXX
fuit recepta Sr. Gilbertus. recepend
in Monasterium Moraceense

Contra gastrimargiam
desiderandam et desideria
gulae

Quidam frater requisivit Abbatem
Silbinum quemadmodum in
cella propria degere debeat.
Cui ille: Comedet, inquit, panem
talem, et tal, et non sibi
necessitas aliquid excogitandi.

Habeam siquam requisivit

Abbas ^ aut Coquus cogitandi.

Daniel Prophetam cum dixit:
Panem desiderium non comedi.

Et quoniam idem requirenti respondit: Panem desiderii non comedi.

Duo simul Fratres ad Abbatem Pemo venerunt ex [illegible] ait: Ego biduanam facio, et duo paximatia coram Deum in hac continentia salvari? an decipior? Et alter: Ego quotidie operam meam duabus saltem diebus, ex quibus parum mihi retineo victum, ac reliquum eroso helemosinam. Forsan ne propter hoc salvari? an decipior! Et his dictis, cum ab eo responsum peterent nullatenus illis datur. Quam audem vellent vendere prohibet a clericis atque

Duobus quidam talis esset commeatus [illegible] cito respondere nolebant. Et venientes, ut ei vale [illegible] dixerunt: [illegible] pro nobis, Pater. At ille peccatores estis. Si alius vellent

Fuerit in Bovevia.

ellent. ipsius annuentibus
sacerdotis, quem eorum in senectutem
ducebat in pascuis. Iaimmo
bidua nam facit et duo porcinatia
sanctis; propter hoc sacris et Sanctis
Domini et Iaimmo operatur specialia
dona relinquat, et exaudiat inde
hebraeorum? propterea ergo
hem ella ipsis, orachim
et ergo inde et in nullo
tanen et dispensationem eum
facit est nebula in illo die, et
propter verbera
venerunt iterum iuxta cellam iuxta
et antequam patrarent vestium
audierunt eos psallentes, per multa
dies. Cum autem patrarent
ossium eas erunt. Progressi
autem est venerit iuxtam eas
cum gaudio, et quia ea mea
gravi pulset hoc qui cum Praesbitero
Eulogio venerant tulerunt eas
aquae, et pavescerunt Praesbitero
et libent. Erat autem agna ipsa
mixta

et ut in abscondo [illegible] quid
bonum faciebat et non coram hominibus
Zacheus autem parvus mensibus et
comedebat omnia [illegible] ne ei
apponita fuissent. Dixit in
abscondito bonum opus operatur
dixerunt inde cum gaudio.

Abbas Zacharias [illegible] in patria
faciens Karitatem respiciebat. Sed
in proprio corde habebant, ut quando
ipsi Karitatem obedientiæ amittebat tantis
diebus nec aquam gustabant omnino
cum ergo patres eorum ei penitentiam
cum gaudio sumebat et se ipsi
parvum macerabant. Quod cum Deus
videret patefacto fratri consilio
ut [illegible] penitentiam consolatus.
illi angeli vobis ejus
peccata manifestavit.

Abbas Theodorus cuidam patri dicenti. Volo
quotidie dicere psalterium et manducare
et bene facere. Non ait ego hoc abstinendo
me facio

meminí. At ille vbo iva ad pistinum et dean-
cirula primae facem. Cui beatus Theodorus
Si ad pistinum abieras. simul ix desiderus
fac panem hunc, et comede. Quid enim
mali est aliq quod panem mon comedes agnoscen

Facta autem congregatione in Ecclesia
cum. esset pistinus, et cæteri comederent
uni minimi dixit quia nihil cochum
comedo. sed in defe percipiat. Quo
verbo Minister audito cum clamore audi-
entibus cæteris que alij inceperit dicere, quod
cochum tacite ille non comederet. panem
illi alij offerat. Tunc beatus Theodorus
dixit. Quicunque intrauit in cellam hanc
aures comedere, quam hunc præsentibus
fratribus audire sermonem.

Non mendicare mendacium
sine labore aliquo.

Quidam autem peregrinus puer venit ad Abbatem
Silvanum, et vidit eum pedes operantem
et dicit ei. Quare operamini escam
quae perit. Maria enim bonam partem
elegit

. egit. Tunc ierunt duo discipuli, ad
Zacchaeum: Va ille coram ut legat.
et mitte illum in cella quae nihil
habet. Hora autem coram circum-
spiciebat viam. Si forte videre eum
venire ad comedendum. Postquam
vero propius hora venit ad eum
et dixit ei: Nunquid hodie pa-
nem comedemus? Quamquam venem
faberemur, tt ille dixit. Et quam
ne non vocantis? Tunc dixit ad eum
Abbas Isaacius. Si in domo nostra
et non necesse habes hoc facere
Nos autem sanctam carnalem
quam habemus comedere, et ideo
operamur. Si autem horam petam
ei ut, dicit gentilis, et non in
carnalem arcam accipere. Quod
cum audisset ille, cepit poenitere, et
dicere. Indulge mihi. Tum respondit
Abbas Isaacius. Ergo necessaria est
Martha Mariae. Propter Martham
enim Maria laudatur.

Abbas Johannes, dicebat sibi res majori

Vellem [illegible] sicut et Angeli
[illegible] nihil operantes, sed
modo semper Cogitantes
[illegible] ego [illegible] in
[illegible] illic septi[illegible]
[illegible] ad [illegible]. Cum
autem pulsaret ostium non illi aperuit.
Sed dicit: Ja [illegible]. Et ille dixit: Ego
non Johannes. Qui ille: Johannes.
Magnus sacky est, et non est jam iste
homines; ille autem rogabat dicens
Ego non. Et noluit illi ostium aperire
sed reliquid eum orare dum luceret.
Mane autem facto dicit ad eum: Bone
es et necesse habes operari ut parcas.
Cum ille progredit [illegible] ad pedes ejus, et
dixit: Judulge mihi quia homo sum
et ignem desidero.

Contra spiritum blasphemiae

Quidam vicker impugnabatur ab spirim
blasphemiae, et exhorrebat dicere; ik
et quotcunque audiret maledicere
pergebat ad eos; ut illis dedicaret et nos
ut perveniret [illegible] Veneris Sanctae dies.

Cum ergo

Cum ergo frequenter ad Abbatem Pinu
perveniret vidit eum tristem habentem
cogitationes, et dixit ei: Ecce frequenter
venis ad me habens cogitationes, et sic
tristem nemo potest recam itaque proba
Dic ergo mihi fili quid est quod habes?
Ille dixit. Jam blasphemia impugnabat
me diabolus, et timebam dicere, et
non desinit suadere in pugnando
apparuit. Et dixit ei senex: Non
contristeris fili: Quando enim haec ad te
cogitatio venit &c. Ego quoque non habeo
Hoc enim caligavit oculum meum non
valet. Blasphemia autem super te satanas.
Quacumque autem causa cogitatio venerit
non diu permanebit, et ita omnes dicebat
Abba Pater.

De origine passionis corporis.

Abbat Cap. 6. p. 65. de pollutione.

Dixit Abbas Moyses. Per boni gradum
vel passio gignitur. Per habundantiam escae
et potus, et per solitudinem somni, et per
otium, et jocum, et ornatis vestibus incedendo.
Item dixit: Quomodo multae sunt passiones. Dixit
ei pater: Quae sunt? At ille respondit
Spiritus fornicationis dicit fornicatio vel fornicatio, et omnis
immunditiae

cupiditas nec nominetur in vobis
sicut decet sanctos. Vitia
et stolta scurrilitas aut
scurrilis iocularitas non
conveniunt.

Dixit stulta loquacitas: Quemadmodum
imperatoris spatarius semper illi astat
armatus, ita et animus debet
habere hujusmodi sportulas ei
semper armatas.

De eo quod oportet contra loquacem
quando militare

Dixit quidam sapiens. Sicut venenata
animalia vitanda sunt, vel
pigmenta expellunt, ita et cogitationes
malas oratio cum jejunio pellit.
Quidam Patri requisivit quendam
ex Patribus quid faciat quando
cogitationes me inquietant et non
me permittunt requiescere nec hora
et contristatur anima mea. Qui
senex ait: Quando veniunt cogitationes
in corde tuo, ne cogites eum ipsis.

Quam

Illorum est enim semper suggerere,
et non negligunt, non autem
compellunt. Ex hoc ergo est
peccatum ii participia. Vidi enim
quid fecerint Moabitæ: invocarunt
filios suos, et prostituerunt. Vim autem nemini
compulerunt, et qui obtemerunt
ceciderunt cum ipsis. Alij vero
irati occiderunt eos. Sic ergo
et de cogitationibus fit. Et ait
Pater: Quid ergo faciam quando
insurgunt in me, et plus molestiæ
non valeo. Ait Senex: Quamdiu
et quando incipiunt cogere te cum
nec respondeas illis; sed surge, et
ora, et incipe meditari. Dicit ei
Pater: Ecce medior, et non est
compunctio in corde meo, quia
virtutem verbi nescio: Ait Senex:
Ex tantummodo [illegible]. Audivi
enim quod illos Patres dicerent.
Si alij rationi hunc sermonem: Quoniam
incantator nescit virtutem verborum
[illegible] sed quæ dicit

quae dicit, sed tamen respexit audiens
intellegit nihilum malorum, et audit.
et considerat: sic et ego et ceteri
eorum quae dicimus ignoramus sed tamen
omnes audiendi, ea tamen dicenda.
Sequitur quod dicit sequi. Quid facias
quia inquietant me cogitationes? Cui
annes: Quando vult Dominus educere
Joannem Stellae mittit ei manillam
suam. Et veniens inspexit ea commendine
id aeram ea an animam ejus quam quaerebat
fugit. Mitte ergo et tu tuam. Dic quod:
Et quae est illa? Illa quam ego mitto:
Cui Jesus: Memoria mortis et cogitationes
futuri seculi.

Cap. 66 Sed ecce Machaerus, quae tunc erat in Arabia ... exstructa
... Orientalem in qua ... erat. Juxta
autem ... a latere Solimorum ... erat mulier
habens ... per viam circumspiciebat
... discipulos venientes in aliqua
... ut ... et ecce singula ... vasa
et ... Jesus: Quo modo ... magna ... Dei

Vade ... ad ...

Vado dom adnouer pater. hoc ei vel
interim ; Ait ei Jesus : et propter quid
tibi vorula tecum ferre ; At ille dicit
Samaritanus patribus et ideo tanta fecit
ut, unum non placuerit
omnibus audire à Deo ; Quod si
Deus voluerit omnes audire sic fiet
non vult illi unum aliquid ex illis aliquod
placeat eis ; et hac die dixerunt
Romani ille unum Jesus Pharisaeum eum
circum, vicinis regressus vidit et
et cognouerit quia Judaeus ; et
non vidit dixit ei : Salue ; At ille
Quo mihi istud verbum ? quia omnes
mihi contrarij facti sunt et nullus mei
consilij adquiescit ; et dixit ei Jesus. Ergo
neminem habes amicum ? At ille
Ait : Unum habeo amicum qui
mihi consulit et quotidie me videre
huc atque illuc : cito conuertitur Jesus
Romanus ad eum vidit illum et dixit ei : Phariseus
dicens, Recedunt ille, nec tamen
Abba Machaerus, et descendit ad
inferiorem Jericho ; Quod cum pater
audierunt egressi sunt in obviam illi
et occurrerunt

et omnis ipse precaretur et
se
eius manus preparabat in
At ille respiciens ad eum Theophanes
ad eum propheta: et ait: unguem
mea quare illum respicis et
erant uterque
simul ait dixit ei Senex Abba Macarius
Jejunabo dum bonum videro? et
At ille Macarius bene iam et Antonium
et senex: et Non me impugnant
cogitationes. At ille dixit
Exhorrebat enim dicere. et dixit ei
Senex: Ecce gens omnis sum
limine, et ab omnibus hominibus
honores, et in hac celebrem eum in
in molestant me cogitationes
Senem Theophanes: et ait
D. Theophanes: Crede Abba quia et
mihi, et nunc Senex singulas
cogitationes quas impugnant te
Significat cogitationes illi Antonium
meas Theophanes. Post haec
dixit Senex. Jejunabo dum
At ille dixit vigilet ei
Vigne ad vesperam jejuna: et de
jejunet

Evangelio

Evangelio, velhaliji uigiliuj sine oratione
aliquid semper meditare. et gratia sti
aliqua cogitatio superueneri nunquam
dormam aspiciat. sed semper ... et non
Dominus adiutor filii eius et ita dixerit
in propriam domum. Et iterum uidit
eum spiciens uidit dyaconem
eundem. et requirit eum. Quo abiit.
Et ille similiter modo Pater dixerit.
Rx. Iam enim recedebat interrogauit
eum. Quando dudum fuerit. Et ille
dixit: Male. ignoriam omnes aspectus
affecti sunt, et quod de omnibus pejus est
et omnem gratiam habui animam
desiderium mihi et iure nescio unde
conuersus est. et de omnibus mihi
aspectus uisus est, et intrauit non ibi
accedere mihi post multum tempus
et sic diem dixerit.

De eo qui potest per abstinentiam
jejunij, et uigiliji uincantur

Quidam pater requisiuit quendam senem diem;

Quid faciam

Quid faciam quia non possum resistere
cogitationes? Dixi ei: Ego in hac
causa tecum impugnare non possum. Igitur
scandalizatus frater ille venit ad alterum
senem, et dixit ei: Ecce quod mihi
dixit ille senex, et scandalizatus sum
in ipso quoniam respexit in me
humanam cogitationem est. Dixi ei ille
secundus: Non simpliciter tibi dixit
ille huiusmodi hanc sermonem. Vade
ergo et age poenitentiam apud ipsum
ut dicat tibi veritatem verbi huius.
Revertens itaque frater venit ad senem
et coepit ei dicere. Indulge mihi
abba, quoniam insipiens fui, ut
non tibi maledicerem, et ita egrederer,
sed rogo te exponas mihi quemadmodum
non est impugnare. Dixit ei senex:
Ex quo factus sum Monachus, non
sum saturatus neque pane, neque aqua
neque somno, et horum omnium cogitatio
cum mihi

cum mihi imminent, non me permisit
cenire pugnam quam te dixisti; et
ego frater juvaby est ab eo.
Ita
Spiritus sancti est iterum a cuidam super
cogitationes; Dixit Abba Pemen. Monachus
i ventum cum, et linguam tenuit
et cogitationem non passit vehaby
confido quia iam mortuus.
Duo fratres ad Abbatem Heliam venerunt
impugnati a cogitationibus; et vidit
eos senex quod corpulenti essent
ad discipulum suum, videby
ait: Vade frater ego ambasco pro
te, quia ita nutristi corpus tuum.
cum certe proficiscis te Monachum.
Pallor enim humilitatis, et macies
decus est Monachi.
Quem dixit quia Monachus edens multum
et operans multum non confidat
Qui autem parcum edit et laborem
operatur confidat, et visibiliter agat
De fugiendo mulieribus
Abbas Arsenius cum esset in Kairopo ita dicebat
mulier

mulier, virgo, dives, hinc ergo Deum
abbatis Arseni fama compulsa
de Romana civitate ut eum videret
nequaquam advenit in Alexandriam.
Quae cum honorifice a Theophilo suscepta
fuisset ipsius civitatis archiepiscopum ita
rogavit cum instantia persuadent
beato Arsenio ut eam suscipere et
dignaretur. Ipse igitur Episcopus
profectus ad eam ad eum dicens.
Quaedam Romana mulier, et
divitiis, et opibus, et gratia
cunctas antecellens videre ac
benedici desiderans de tam longinqua
peregrina regiona pervenit. cui ut
decuit respondi. Sed cum non
adquiesceret desiderium sua compleri
animalia ma sanctis praecepit
dicens: Ascende in currum meum, quia
videbo illum. Nec ut haec intentione
fraudator, nec enim nomine Dei
compleret, qui et in nostra voluntate

civitate

civitate, sed propheten desiderari videt.
Cum ergo venisset ad cellam beati Arseni
cupivit ut illam foris deambulantem
conspicient. ac "non" amplius pedes ejus
in facien propria prosequeretur. Quam
ille cum festinatione" fugientem ita
compellabat; ii faciem meam ne
amplius videre. intuere. Illa vero
p vereundia oculos non valebat
attollere; dicit ergo ei senex. Num
quid non de meis actibus compereisti
illos debuera intueri? Quomodo ergo
ad navigare tutos pelagus præsumpsisti?
An ignoras te mulierem esse in quibus
quocunque non licet exire?, ut
"Domum videant alij te feminæ gloriari,
vidua Arsenium. ut fiat per mare iter
ad me veniendum femineum. Et ita
di vult deus nullam hic videre permittit.
sed ut per me ores, et in memoria me
habeas dignus exoro. fui Arsenius [illegible]

Deum meum, inquit, ut deleat ex
meo corde hanc memoriam. Quo
illa verbo percepto in civitatem
regrediens Episcopi praesidentia
capta est. Quam cum visitationis
causam venisset Episcopus et quid rei
esset inquisivit illa sermonem ultimum
quem ultimum de memoria sua
audierat enarravit. Haec propter
nolle mori praesidis confitetur
sed Episcopus Mahumen consolatus est
allocutus: Nunquid aeris te omnes mundi
et aquis per homines dei inimicus
hominem impugnat. Deo Mahumen
hunc ex corde tuo delere dixit. Vade
pro anima tua Deum deprecabor. Quibus
verbis recreata dicens it.

Paschasy Carnaley sane, et iii indices
Dicebat Abba Moyses: Si voluerit Imperator
civitatem aliquam inimicorum expugnare
, prius arcem ipsorum, et aquam intercidit.
Et sic inimici sine compulsi subiciunt se

ita
regnum ejus

regnum ejus. Jta et passiones carnales
si in jejunio, et fame adversij vivere
desierunt, et non sunt pabula adversus
animam. Qui enim est ita pabij
ut Deus; attamen pusillus vestimenta
non habet in caelum, et omnis
victus ejus humilis est.

De perfecta abrenuntiatione XIII

Quidam juvenis rebat renuntiare mundo,
et pergens ad unum egregium de domo
sua revocabant eum cogitationes
inutilis negotij. Erat enim dives.
Una ergo die egressus circumdedit
eum, et multum pulverem excitavit
ante eum, quatenus revertentur ad domum
Ille vero contemptis expeditionis sue, et jactans
vestimenta sua cucurrit nudus ad monasterium.
Declaravit autem huic ami sui dicens: Surge
et accipe de bonis meum. Et surgens
Senex obviavit illi nudo, et commotus causam
adventus est, et dedit illi alium monachum.
Quam ergo venissent alijqui ad senem rogantes

eum

cum S. cogitationibus variis responderet,
de renuntiatione autem dicebat hunc
fratrem requirit, quia ego ad mensuram
renuntiationis istius necdum perveni.
Veniam frater renuntiavit saeculo, et
cum dispensisset res pauperibus quaedam
sibi retinuit in propriam rationem, et
venit ad Abbatem Antonium; Quid mi
bone competit dici ei. Si vis Monachus
fieri vade in vicum, et vende tibi canem,
et impone corpori tuo nudo, et sic veni
ad me; Cum ergo hoc fecisset frater, tam
canes, quam aves de corpore illius propter
carnem rapiendam densitas, undique
dimicuerunt. Cum autem venisset ad
senem requisivit, fecisset quod ei praeceperat,
ille autem demonstrans corpus suum
lacerum dixit senex Antonius: Quicumque
renuntiat saeculo, et adhuc habet pennas
sic a daemonibus lacerantur.
Cum quidam Magistrianus venisset ad beatum

Arsenium

Hrcanum parentes ejus offerant
testamentum quod ei amplissimam
hereditatem relinquerat, ille non recepit
eulogium nunquam retinuerit, ac
Magistrum fidei ejus prodidit
ac publicanis se manifestum se ipse
Kaput amittere. Ps. Hrcanus: Ego
autem illo huic iquid non mutuum.
Ille autem adhuc modo defunctus est.
ac mox reddidit testamentum inde
et quod in eo scriptum erat ostendit.
(Postea frater rogavit eum: Vis ut
retineam mihi duos oculos proprios
in fronte in corpore? et videas meam
cogitationem ejus, quod vellet retinere
et, dixit ei. Retine. Recessit ergo in
cellam frater coepit cum cogitationibus
propriis conluctari dicens. Putas verum
mihi dixit frater, annon? et exurgens
iterum venit ad fratrem rogans, et
dicens. propter Deum dic mihi veritatem
quia conturbor a cogitationibus meis propter
illos duos ...

illoy dues ibidem ; Dicit illi senex . Quia
vidi cogitationem tuam valentem timere
ego ideo dixi tibi ut retineres ; Nam non
est bonum timere plurimum necesse est
capiat ; duo ergo ibidem sunt qui ha
et ii contigerit ut pereant . Nunquid
non Deus cognit de nobis . Jacta ergo
cogitationem tuam super dñm ; ipsum
ipsi cura est de nobis

illoy Theodosy dum esset juvenis, et haberet
hos codices bonos spirituales ad beatum
Macharium est profectus dicens : Quid
faciam quoniam hos codices habeo . Jubet
ne illos ad legendo pro meo retinere
juvamine, eosque alij pro instructione
tradere an ne ? et ecquem
rectum eleemosinam ? ; qui senex
Utrosque quidem vt bonos esse, sed
melius est nihil habere ; quod audiens
ille ibidem codices venundavit, et
pretium illorum pauperibus distribuit eleemosinam
Quidam Monachus habuit Euangelium
possidens

paridem vendidit illud, et eumdem
dedit dignum memoriæ remedium
eandem. Ipsam ingrit verbum
venum dari quod mihi saepe dicebat
Vende quae possides, et da paupertati.
Cum Hieronymo Abrahæ Hebraeum contigit
infirmari, et pro suæ propria
summa paucissimis indigere, et
cum non haberet unde coenam
accepit ab altero helleminam
et dixit. Fratri tibi ano domine
quia me dignum fecisti propter
rationem. Iuam accipere helleminam.
Cum quidam regnavit Abbatem agathonem
ut pecunias in propriam rationem
recipere videbat dicens. Opera manuum
nearum me pascet. Cum aut ille
persistent et dicent. Vide propter indigens,
dignum suscipere. R. Duplex verecundia
est quia non indigens suscipio et alij
praestans sanae gloriae satisfacio.
Rogerius igitur quidam Sac Patribus ii perfectum
bonum esset quaesivit. R. Magna res est
Non quae

Nunquam iustum derelinquit.
tribulationem habet quidem carnis,
animae vero requiem. Nam
tribulatio et paupertas haec sunt
Monachi sacramenta.
Dicebat autem Abbas Paulus Scalata.
Si aliquando vis videre Monachum
in cella sua habere pacem cave
ne quidem non potest videre
frequenter cogitat de cella egredi
et ita a daemone decipitur.
Hic autem ipse in una quadragesima
cum sexcentis centis et panis aquae
modulo perduravit. et unam
mattam faciens eandem texebat
et retexebat ne tantummodo foris
exiret.
Quidam pater requisivit quem diceret.
Pax Karissimi Abba, et dic mihi
verbum quid debeam in juventute
mea congregare ut habeam illud in
senectute. Cui senex ait: Christum
adspice, et cogita de te, aut certe
pecunias ne quaeras. Ergo tunc erit
obligere.

eligere aut Deum Deum, aut Mammonam Mammonam?
Frequenter Abba Agathon suum discipulum commonebat
dicens: Ne quando aliquid tibi adquiras
quod pahi peccati date te reptyeat; et
per hoc invenias mandatum dei
praeteriens.

Nihil debendum Monacho si aliquid
acquisierit.

Abbas Macharius cum esset in Aegypto
et egressus fuisset de cella sua
reversus invenit quendam spoliasse
id quod in cella sua habebat. Sedit
ergo et ipse benigne peregrinus
et caricavit animalia cum illo
cum multa patientia, et produxit eum
dicens. Nihil in hoc mundo habuimus
domine dedit, et sicut ipse voluit
factum est. Benedictus dominus in omnibus.
Quidam pater [illegible] dicens erat cuidam
[illegible]. Progrediebatur in cellam
ejus occulte, et quidquid habebat secum
furabatur. Cum autem videret senex
non irasci, sed amplius operabatur

dicens: pute

dicens: Pater, pater ille necessarius est
habebat grandem tribulationem rerum
ex penuria panis. Cum autem
mansissent, et circumdederant eum
patres ille videns eundem patrem
qui debebat ei panes dixit ei: Accede
huc ad me pater, et apprehendit manum
ejus et osculatus est eum dicens.
Pater ago tibi gratias, pater, quia
propter eos arbitror me Dominum in
regna coelorum. Ille autem compunctus
et agens poenitentiam patris est
et ipse omnium monachus ex actibus
filii quos vidit.

Quia Alexandria paupertati
in regnum coelorum perduxit

Dicebat unus ex senibus: Nihil invenimus
scriptum de patriarcha illo pauper, quod
aliquam virtutem fecerit, nisi hoc tantum
quia murmurationem adversus Deum
murmurasset, quamvis ille nullam
micam impendisset, sed unum gratiarum
actionem pauperibus panem
et ideo.

et ideo in Ecclesiae sino recepta est

Jesus dicebat quia non oportet cogitare quemquam
nisi de rebus dei. Nunc est si coacty sunt
de corporali necessitate aere solliciti in quam
de ea cogitant ante tempus?

Si in Deum scrupulosi esse incipiendo:
Postea praecipit multis eleemosinas faciebat
et venit ad eum quaedam [illegible]
vidua petens panem praecepit. Cui praecipit
dixit. Vade et affer eos ubi tibi sem. Illa
autem cum attulisset saccum continuo
illum praecipit dixit. Vere gravis est
Et fecit emberem Viduam malierem
cum autem diminuisset illum praecipit
dicit ei quendam seram. Ne vendidisti
Viduae panem? dicit ei. Non, sed
eleemosinam illud dedi. in seram.
Ergo qui tollit illud eleemosinam debet
quendamodum sumptorum suis, et facit
eam emberem. Sed hoc nescis. i. Deum
facit plurima bona, et tamen in modico
aliquo scrupulositatem illi inimicus inmittit
perdet innumeram bonorum quae fecit.

de reprimend

De reprimenda avaritia

Cum Dominus discipulos abisset a civitate cum discipulis eius Zacchaeus cum alii habitatores eius ovibi dixerit, et fecit eum majorem, potuerunt nonnulli hoc tenere agnovit Christ meliorem eum ut dicadent. Et ille proficiunt a ad iudex aju propter quid hoc faceret rogabat. Tunc Senex. Non ingredior inimicitias in causam hanc nisi rogatus in Domum eum quem nescio. Quo mox perfecto ita negotium est.

Quidam Frater negotiatus eadem dicens: Si mihi debet, quare non Frater jubes ut petam eum? Cui Senex: Semel tantum modi illi dic ut non amplius. Et ille: Quod si semel mi dicero et ille mihi dederit quid faciam? Tunc Senex: Amplius nihil illi dicas. Et ille. et quid faciam quia non possum sinere eum: Cui Senex: Sinite eum mihi Deus imperabit. Et ille: Sinite cognatione. Cum cognato. Cumque Frater sinere eum ire coepit, ejus monachus est.

Pax

Missa ypatio solemniter concelebrata
per manum suam cum
regni [illegible] fratrum.
Hora aut circa undam manducantes.
Paulus vero discipulis quibusdam
et consentibus convocatis dicebat
veritatem et quicquid illi dederat
participabat eis. nec abscondendo
diuine me. dicebat enim Quia mihi
modest concelebrare cum illis ut isti
recent positum sanctum. et quando
mihi vir sanctus mundi crepo
ibi [illegible]. post quam vero non cessat
per in hac sanctione a me neque ibi
[illegible] ut aliquem permittam [illegible] accumbere
recipere. et cum ibi prater dicebat. Bene
a cella unde venimus et; et dicebat
mihi [illegible] et pauci monachi in cella.
Ex [illegible] Vitabat vero
[illegible] [illegible] venerabat [illegible] nec hinc [illegible] in omnibus
[illegible] [illegible] [illegible] [

vestibus abstahar, ut nec ab ipsa bona nec ab ipsa mala
cuiquam appareat.

Abbas Isaacius dicit pene super
omnes homines mea doctrina erat
utilitati vestibus abstahere ita contristatus
in hoc nostro vitio vestimenta ut mi
chi fierunt.

De ira.

Ira per hec genera cognoscitur. Per
supercilium, avaritiam, oculos, ebrietatem
et si qui reperiuntur contrarium animum
demonstrat et si qui alia hominibus
digna. Et si qui doctrina, et alia vitia
plus omnibus, et rapientem gerat. Ira
etiam per hec genera humana pene
dicunt. i odio habuerit nomo proximum
suum. aut si eo irato dixerit. aut si
ei insidiatus. aut si detrectaverit de eo.
Passionis autem ejus principio quidam
dicebat. primum ex corde, secundum
ex ira. tertium ex ira generatum
ex facto. si ergo primum quis in nostris

ne [illegible] non immediatur in cor, non pervenit
neque ad faciem. si autem venerit i.
faciem custodiat linguam suam, ne
[illegible] alter alio. Qui si locutus fuerit
vel loqui custodit ne reddat in pace
ad unum inicias

"ne enim gaudy matrimonium
.. celebrare vult. Qui volentia noverat
ut initiatur, ab proximo suo. Hic
secundum naturam Christi est. Qui dicit..
Sedet ne sedi vult hic secundum
naturam. Dum est. Qui vero nocet
aut iniuriam aut Kalumniam ingerit
aut usury recipit, hic secundum mala
diabolus est.

Ja en initiando naturam suo malo.
Gaiana, Laby venient ad Roberum pistorium
intrant ver veram a[illegible] audire
. unum. Quibus ille dixit. Scitis vos
audiri. Quae ubi sufficiant scire. Et ille
ut ipsa gregem aliquid dicam dignarentur
invitant. Tunc dixit eis. Dilit Evangelium.
Si se servus sit ei in domum suam
vadit. Si ei alterum. Et ille respondens

non vult

non [illegible] dixerunt. Respondit ei
si videbitur [illegible] non habebit. at in
illa una hora ii [illegible] venire
habebit. sed [illegible] nec hoc se posse
sine testimonio. dicit ei. "ergo non
hoc habebis: ne reddas. ut quid accepisti?
Et cum illi idem verbum quod superius
dixerant respondent dicit Antonius
discipulo suo. Vade hac illis etiam
et comedant. videas enim quod valde
infirmi sunt; si enim unum non
habebis, et alterum non valebis quid
[illegible] ne requisisti? Necessaria vobis
oratio, per quam inveniatis vestra
inventa.

Quidam ex fratribus pergens ab alio
in insulam venit ad Abbatem Antonium
et contemplans illi quem reponeret
[illegible]. Coepit ne vindicare. senex
autem rogabat eum ut relinqueret
Deo vindictam. At ille, non desistens
increpit, nisi ne forsitan vindicaret. Ait
senex: Quantum vexatio hoc in animo
habuisti in [illegible] omnes; et exurgens senex

his verbis

ni [illegible] coepit orare .. Deus iam non es
nobis necessarius ut nos noris si solicitus
[illegible] si sunt in Jhesu dicit et
somnus et requiem indicant . Quod
cum Jhesu audisset auxit dicere cui
Jhesus veniam dabat . et monitus
in [illegible] cui invocabat neminem
deinceps contaminat .

Quidam Jhesu dum ab altero
injuriantur venit et renunciavit ei
ut ille Xpi . famulus contumeliam non
vindicaret Jhesus non [illegible] injuriam
sed peccata tua [illegible] vindicanda illam .
Quam in omni tentatione quae
contingit per hominem ne aliquam
eorum, nisi tantummodo dic quia
propter peccata mea contingunt mihi haec .

Ne retribuendo bonum pro malo .

Docebat frequenter Jhs Penem : Malitia
malitiam numquam expellit . sed si
quis sibi maleficerit, tu illi bonum fac
ut per bonitatem tuam malitiam

Quidam Jhesu quendam olim abjecit

eum

cum insidiator aut insidebat, tantum
magis ille curabat ad eum diem. pergunt
qui vobis occasionem quaerebant ad vos
capiendos; qui autem baptizant vos
confortabit animas vestras. Scriptum est
enim: Quoniam si qui baptizant vos
deficiunt vos.

Alter senex, si qui detraxerat ei, de
festinabat si civitas ei erat per in ipsum
illum remanere. Quod si Corinthi
manebat transmittebat ei munera.

Quidam frater rogabat Abbatem
Pisoyum dicens: si Cahones aut barbari
super me invenerint occidere me debent.
et ego si praecaleo eorum ut occidam
eos? Ait ei Ab: Ne facias. sed potius
fuge inde. Quicquid enim tibi adversa
contigerit propter hoc tibi proficere non
evenire putato. Si quid vero boni quasi
ad te ex divina dispensatione pervenit
debes advertere.

Erat quidam heremita magnus in

monte

mouit ~ dicitur Iudæy. et venerunt
super eum Iudæy; cum autem ille
vsum amisisset de vicini loco fuit
alii confluenti comprehenderunt eo
Quo nauigio in ciuitate, iudex misit
eos in carcerem. Iudæy ergo illi
magistrati sunt, quia propter ipsos
Iudæy rediderunt, et venerunt ad
Illum locum renunciauerunt ei
omnia. Qui respexit ad hominem
dicens. Dominicam predicationem minam
[illegible] me secundum
vidi: Illi autem vndiq; fuisset ab
inhabitantibus huius, eandem vndiquam
nunquam perpetrauit. Quo ille
ignorans compunctus cum esset in illa
omni regione hominibus, et per
multum tempus de cella sua non exiit
exiuit et venit in ciuitatem et
exeuntes Iudæy de carcere, nullus
locutus est eis,

De perfecta patientia.

Quidam philosophi discipulus peccauit et

dum vi

dum viri ... vet indulgeri dicit ei Philosophus
Non tibi indulgeo; nisi bis vitibus anni
cachinni ovem alicui. Quo nemo
est qui annos cum impetu faciat
dicit ei Philosophus. Nec adhuc tibi
indulgeo nisi alij tibi anni dederi
nemedem hi qui te injurij, convicijque
afflixerint. Quod etiam cum ille compleat
nemitio peccati ejus dicit ei magistri sui
Jam mori, at ingredere Athenienium
civitatem ut illic sapientiam, nisi dicens.
Erat autem illic quidam senex
sapientiae studiosus, at videbat ad portam
hominem ingredientem exercendi causa
convicijs affligebat. Qui cum eadem, inveni
illi ingredienti facent ille exacto cachinno
risit. Ei senex: Quid hoc ingenit est.
Ego te injurio et tu rides. Ei inveni ...
Et non ei, ut rideam? Cum tibi bis
annis nemedem dederim ut iste patiar
quod hodie gratis accepi. Tunc senex
ingredere ergo civitatem, quia dignus es
Hoc autem videbat Abbas Johannes vigilare

et hic

et his ipse addebat: Hæc est pœna domini.
ex quam pœna nihil in multis injuriis
"quandoque ingressi sunt juridicum Dei"
Quidam ex negotiatoribus eorum
dicunt: Die mihi quam vim eorum
existimas, et ulciscar per ipsam. Et
si voluerit injuriari, et officia exercitij,
et portam ac locum magnificat
hæc ne super alia mandata.

Quidam eridem Cabriolam portantem
in Cecho mortuum dicit ei. Mortuus
vehis? Si ei melius pœne eiusdem pœnæ

Judeorganthibus autem quidam
publicus Abbatum, Rogatus testimonium ille
ait dicit nullum meum faccam.
ut ei aliquid dicant. Quem ille pallium
meum deposuit sub pedes eius, et convulcavit
illum, et dixit: Nihil quid ne quidem
communicatis monachis eius non pecunit.

Abbati Romanis prophetavit beatus
Antonius dicens: Diabolus habet in timore
Dei noticeam, et omnem eum: ecce
ostendit illi lapidem, et dicit ei. Vade

et injurias

injuriam hanc capidam; et ade illam.

Qui cum ficiret requirenti beato Antonio
si ei lapis aliquid respondiret dixit: Non
Sei Abba Antonius: Ita et ut ad hanc
mensuram perveniam, ut nullam
tibi fiam arbitrio injuriam. Fuit autem
Amun per CL XIIII annos in heremo
Scithi. Tam dicbus quam noctibus orabat
dominum ut illi daret ivacundiam vincere.

Dicebat Abba Pachomius: Ille vere
Monachus est qui se in omnibus vincit.
Nam si aliam aliquis ad ivacundiam
provocabit quis propriam passionem impleat
Nec enim ut alterum iubet se debet pudere.

De Temptatione Patientiae.

Quendam Fratrem ante presentiam Abbatis
Antonij alii mandabant; sed cum temptaret
ab eo reppirit quod non resistent
injuriae; et dixit ei. Tu quidem facies
similis adipisci es, quod quamvis habeat
ingressum Amathus ad portas tamen a
Cahomitis occupatur.

Quidam

Episcopum ad Abbatem Agatonem venerant
audiendi deos quod et insignem
haberet discretionem, et animarum
inspector, et solebat compatere eum
dicerunt illi: Tu es Agathon vapeurs
et foris? at ille dicebat. Ego quia
Etiam illi accedunt. Tu es Agathon talis
et detractor? et iterum R: Ego
dicunt ei verbo. Tu es Agathon hæretica?
Et ille respondit: Non sum, et egerunt
eum vapeurs: Quare in isti priority
confessus es; hanc autem iniquitatem
non potuisti portare? dicit ei. Priora
quae iniqui adversus mihi per iniquitas
animae meae. Hæreticum autem esse
dividit a deo, et inde ab eo separari.

Abbas Moyses quando factus est
in Scithi presbiter, coepit est ab
Episcopo in ipsa ordinatione pallio
albo. Et dicit ei Episcopus: Esto Abbas
Moyses, factus es Abbas omnibus. Erat
enim niger in corpore. Dicit ille Pater
Pater Pater, sicut de foris detrahitur
ita ab intus abigendo conditus

effici potuit.

Eccellenza

25

IN NOMINE SIE ET IN
Incipit liber Genesis
Incipit Prefatio

Domino Venerabili Abbati Thadeo | Presbitero et Abbati Pasquino.

Quamquam grauem [illegible] conscripsi Fili
mi ac laudabile patrem in latinum transferre
sermonem. Quia tu [illegible] mihi
nec enim mangonem nisi ut legi possit exhibui
[illegible] dixi enim [illegible] mihi
audio dicam: ne vbi hoc verbum [illegible]
mihi parum necesse est [illegible]
ea [illegible] elegantiae ingenio. Fidem [illegible]
quam [illegible] debeo etiam in quem impendo
praestito. Verum quia [illegible] sermonum sunt
plurimi scriptum latino conscripta [illegible]
ne expertum esse [illegible] adhibendi scribendi
si quod de illis [illegible] hic inscitiam [illegible]
aut nimium elegantiae [illegible] ne meo culpae
deputabis errori. Quia sicut in dato mihi codice reperi
scriptum ita transtuli. Sicut nec ea studio petere
profitebor. Vnde nemini quod te jubenti [illegible]
te oranti perficiam. Quae autem [illegible]
ut nos potius [illegible] imperio. Neque enim

Cuncta [illegible] [illegible] [illegible]

Abbas Pasquinus dixit Non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in fundamento [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sic et homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
da Joseph scripsum est: Elegerunt [illegible] [illegible]

nihil signum quedam tibi placuisse nisi et aliqua
diplomata composuerim. Explicit epistola. Item
quando in propria cella civatem.

[illegible] nam. MCCXXXXXXXXXXIIIII scripsi ego [illegible]
apud [illegible] monachum

Quidam presbyter venit Athalam filium Grem
secundum in cella propria degere deberet. Cui ille
comes [illegible] pacem suam et ait, si non
fuit necessitas aliquid exequendi. Alteri quoque
idem respondenti Dn. Gabriel Propheta dixit: Quam
scidere [illegible] nunquam comedi.
Eos simul [illegible] Athala [illegible]
ea [illegible]

Ego Pius Episcopus. Scripsit doctrina mandatorum XII Sancti
Athanasii Epi ad Antiochum
Sua aliquis nomine Antiochus veniens ad Sanctum Athanasium
Episcopum in quasi se interrogandi voluntate confitebatur
rogans eum ut diceret pro eo ut salvaretur et de cetera
Tuo descendit remittentur omnibus peccata. Et non pro eo
omnis [illegible]

Eccellenza

Sebbene la memoria della Virtù, e delle Benefizenze
oltre ch'è per natura imperitura perpetuamente
negli animi buoni, ed abbia di passare anche a
nostri Posteri per mezzo di una grata, e fedele
tradizione, ciò non ostante abbiamo voluto con-
segnare un picciolo monumento alle stampe
acciocchè più di lungi si spanda
acciocchè più di lontano arrivino le voci della
nostra ammirazione, e gli effetti della nostra
riconoscenza. Gradirete con quell'animo
generoso, che forma uno dei molti pregi del
vostro carattere,

advenit. Jusserim illam puellam principem plenam; sed
tibi calamitosam. Hostis cecidisse parum nobis
conferam omnes civium vulnera, et alia commissa
vestra portulant. Quae ego cognoram, ne me ipsi homines
indoctissimi fictum abiudem ... servavi. Et hoc est causa
vestri in hoc loco adventus.
Cuncta principem nitidissime ego declamationem dei
Abbas Arcanius dixit. Non cordium laborumque ... si mihi pueri
in fundamento prope flumen negue uno die ruptum potuit
si quidem bene puer cordium pervenit tranquillam legis.
Sic et homo indocilis accepta inflammatus secundum gratiam
Dei Joseph scripsum est: Eloquium Dei ignivit eum. Mox in pri-

Beatus Macarius de se metipso referebat dicens: Cum essem
juvenis, ab in cella residerem in vitia me frequenter
desiderium ordinare. Cum autem videns in alterum
virum repugnare, et ejiciam religiosum quem
ministrabat, cepit quendam Virginem
accipere. Quae dum a quo posset comprehendi
requireret: Anachoreta ingressus ille vir hoc in me facinus
perpetravit. Egressi ergo parentes puellae, ut comprehendant me
suspenderunt in collum meum catenam et per singulas
civitates ducebant eadem ministrante, atque
insuper his verbis insultabat: Hic Monachus filiae vestrae
vim intulit. Cumque me usque ad necem fustibus pene
mactarent veritatem ex rationibus dixit. Ut quaeso hunc peregrinum
hominem code machatis. Sed et ministrantis mihi, ut
me rursus injuste injuriis invogarent dicens: Ecce quod fecit ei
pro quo retinendam petebas. Parentes autem puellae dixerunt
Nulla hunc ratione dimittimus nisi pro alimentis puellae
praebendis aliquid pro ipso salvatore accepserit. Quod cum
ministrantis mihi ~~[illegible]~~ accepisset
Itaque revertens ad cellulam quae mecum ministrabat: dicebam ei
Ecce Machari Invenisti tibi uxorem. Necesse est ergo ampliùs
operare ut eam valeas enutrire. Et hanc videns quam mortuus
operabar ut ei victum quotidie ministrarem. Et quando mihi
tempus advenit diebus plurimis pariter
quid facerem requisivit. D. Ego Monacho illi curam hanc
habenti imposui. Vale me Invenis ille valedicens compressit
Quod cum ille qui mihi ministrabat audisset gaudio repletus

Le Codice Barcasij Diaconi
et S. Martini Dunicasij